

ŠKRAT

„ŠKRAT“ vsako prvo in tretjo soboto
V meseci vsakem razlil bo togoto.

„ŠKRAT“ stane vse leto 3 gld., polu
leta 1 gld. 50 kr., četrt leta 80 kr.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1885.

Številka 13. — Tečaj III.

Naročnina in reklamacije naj se pošiljajo
upravnistvu, spisi pa urednistvu v „Na-
rodno Tiskarno“ v Ljubljani.

Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.

Sosedov vrt.

Zložil KOŠTRUN.

Idiva na vrt sosedom,
Saj je naših bil pradedov!
Sadje tamkaj že zori,
Lačen jaz sem, lačen ti,
Idiva in pokusiva,
Káko slast že ima sliva!

„Naših, praviš, da je dedov
Nekdaj vrt bil ta sosedom!
Torej naš je bil poprej?
Pa kakó je to, povej,
Da sosedom zdaj se kliče?
Jako vedeti me miče.“

Petdeset in tri so leta —
Oče starega očeta
Je sosedu zgubil ga,
Ko sta nekaj stavila.
„Kákošna je bila stava?
Pripovedi, čas imava.“

Rad storim ti to, seveda:
Oče našega soseda
Bil takrat je starec siv,
A koščén mož, trdoživ.
Tu, poslušaj, z dedom stavi
Petsto sliv da vase spravi.

Starega očeta oče
Vrt za to mu dati hoče,
On goldinarjev pet sto,
Ako zgubil stavo bo.
Pesto sliv se mu predstavi,
Da je jedenkrat vse pospravi.

In velikega oj čuda!
Vse pobasal je brez truda,
In koščice še na to.
„To naj za nameček bo!“
Dedu našemu dejál je
In debelo se smejal je.

„Dobro! le na vrt sosedom,
Saj je naših prej bil dedov!
Sadje tamkaj že zori.
Jaz sem lačen, lačen ti.
Idiva in pokusiva,
Kake slasti je že sliva!“

Vrt imel je, kot je želel,
Ograditi ga je velel,
Da ne pride kakšen tat
Sliv sladkih kedaj mu brat.
Preobilo pa kosilo
Ni prav dobro mu godilo.

Malo časa imel vrt je;
Čez devet dni vzela smrt je
Sivca starega s svetóv;
A prišel je sin njegov,
Ki še bolj kot oča pazi,
Da čez plot nikdó ne lazi.

Ravno zdaj, glej, z vrta ide
Jazbec sivi. Predno pride
Spet nazaj, pa že midvá
Se naručava obá.
Slive vrle so dobrine,
Dasi on grozi ščetine.

Iz dijaškega življenja.

Rokocmok in Vratatresk.

Oba sta bila jurista, oba sta stanovala v jedni sobi in prijatelja sta bila. Rokocmok je bil človek čednega obraza in lepega stasa ter je gledal mnogo na etiketo in toaletu. Vratatresk pa je bil navadnega obraza in korenjaškega stasa in etiketo pa toaletu je poznal komaj po imenu. Rokocmok je bil sangviničnome-lanholičnega temperamenta, Vratatresk pa sangvinično-flegmatičnega. Leva stran sobe se je odlikovala po čistoti, redu in elegantni opravi, desna pa po neredu in jako skromni navlaki. V tem, ko so ti oči mamile na levi strani marsikake podobice in fotografije, krasno vezane knjige, veličastna svetilka, svitel postavec in ukusna postelj, ustavil se ti je na desni strani prvi pogled na razmetano postelj in na nji ležečega Vratatreska; potem na malo mizico, ki mu je služila tudi za stol, nekaj raztrganih knjig in drugih malenkostnih stvari, ki si je izposodil od imovitejšega sodruga. Rokocmok je kadil samo včasih in sicer lahne portorike, Vratatreska pa si malokdaj videl brez karakteristično dišeče pipice.

In vendar sta bila ta dva nasprotna značaja v lepem prijateljstvu. Rokocmok je ljubil Vratatreska zaradi njegove originalnosti in flegmatičnosti, ta pa prvega, ker se je lahko norčeval z njega: tistim ciničnim sarkazmom, ki je lasten le takim ljudem. Seveda je bil Rokocmok tako rekoč oča Vratatreskov in predno ga je upeljal v kake višje kroge, strigel in likal in čedil je prijatelja, dajal mu praktične navode o vedenji nasproti višjim osebam in nežnim gospicam, v tem ko je Vratatresk spuščal zabavljice nanj in ves ostali svet, kaj pa da je spravil ta flegmatik svojega sodruga dostikrat v zadrego, vzlasti pred ženskim spolom.

Nekoč je povabil Rokocmok svojega druga k neki plesni veselici. Ta se ne da dolgo prositi in ko mu je „oča“ naredil vso toaletu kolikor mogoče čedno, odideta na večerno veselico. Vratatresk ni bil eden prvih plesalcev in ako družega ne, že podplatov bi se mu zdelo kvara trgati; toda živeč doma na kmetih se je večkrat urinil med vaške krasotice in zarajal po ne baš glatkem parketu vaške gostilne. Zato seveda ni znal onih ume-talnih mestnih plesov, pač pa je rad zarajal kako viharo polko ali k večemu laški valček pri katerem je tako neznan-

ski cincal, da mu je kmalu zalil pot zarjoveli obraz.

Ko stopita naša junaka na plesišče, poišče si Vratatresk kmalu svojo plesalko. In ni znal preslabo izbirati. V tem ko je njegov prijatelj še slonel ob zidu in zaljubljeno premotrival nasprotne ženske obrazke, sukal se je on že po drčnem tlaku in burno vrtil nežno dušico, katere obličje pa se je napravljalo na hudo nevihto. Ko pa hoče prehiteti zmernejše plesalce in se v hitrem teku zavrti po sredi dvorane, izpodtakne se mu noga ob nogo in v tem trenutku je sedel na tleh in pokazal občinstvu svoje podkovane pete. Šibke plesalke ni potegnil za seboj, toda ta se zardi sramote in jeze in urno odide s povešeno glavo k svoji jeze se peneči materi. Vratatresk seveda ni pomišljal dolgo, kaj mu je storiti; počasi se dvigne in stopa naravnost k svoji plesalki, spremljan od vseh strani od silovitega smeha in namestnih dovtipov. Zopet jo prosi za nadaljevanje plesu, toda dobil je zdaj „torbico“, kakor je pravil pozneje svojemu, ki se je sicer smijal nerodnemu plesalcu, a vender ga je bila oblila rdečica, ko je videl svojega tekme-meca na tleh sedeti. Tudi je Rokocmok zvedel pozneje od one plesalke, da jo je vprašal Vratatresk pri plesu.

„Veste li gospica, s kom imate čast plesati?“ namesto da bi jo vprašal: „Smem li vediti gospica, s kom imam čast plesati?“ Seveda so to le malenkostne zmote takih fraz neveštega Vratatreska, ki je hotel povsodi le originalnost imeti kakor v najnovejših romanih. — Na plesišče pa Rokocmok od tistega časa ni več v-dil svojega sodruga.

Jedenkrat pride Vratatresk iz kavarne domov in najde duri sobine zaprte in tudi ključa ni nikjer mogel najti. Zato si precej misli, da ga je vzel sodrug seboj in tebi nič meni nič leti naravnost v drevored, kjer se je Rokocmok v tem času navadno sprehajal. Naleti ga res tam v družbi dveh gospic. Vratatresk pa, ki so mu bili malo mari drugi ljudje, vpije že od daleč za Rokocmokom in dohitevši ga potegne malo za desno uho, rekoč: „Kam si dejal ključ, tristo medvedov! Saj te nečem nič motiti, samo ključ mi daj hitro!“ Rokocmok je bil pač v zadregi, ko ga je prijatelj potegnil za uho med toliko množico ljudij in na strani dveh miljenih gospic. Toda najbolje je napravil, da mu je dal hitro ključ, sam pa se je poslovil od svojih spremljevalk in odšel takoj za

njim domov. Seveda je tudi gospic kmalu nedostalo, kajti marsikateri šetalec se je še vedno smijal in norčeval iz one neprijetne afere. — Rokocmok pa od tistega časa ni več imel tako rad svojega prijatelja.

Nekega lepega dopoldne je Vratatresk vstajal iz dolgega spanja. Umivši se sede na posteljo in prižge si pipo. Ker baš v kopel ni rad hodil, ukrene si ta dan umiti svoji nogi doma; prinesivši umivalnik, iz katerega se je prej umival, k postelji, zaviše hlače do kolen in postavi nogi v umivalnik. Flegmatično je držal nogi v vodi, iz ust pa spuščal počasi oblake tobakovega dima. Rokocmok mu je sicer rekel, naj se spravi danes malo poprej na noge, ker ja poseti bržkone gospa M. in njena nečakinja. Toda Vratatresk se ni dosti zmenil za take slutnje svojega druga in je bržkone tudi zdaj pozabil na to. Ko je tako utopljen v premišljevanji na svoji ljubljeni postelji, čujejo se na mah človeške stopinje po hodniku in takoj na to stopijo res v sobo Rokocmok in napominani ženski. Čuden prizor se je pojavil ta hip pri sobinih durih.

„Fej!“ zakliče mlajša ženska, starejša pa pristavi: „To je pa že preveč!“ Rokocmok pa je stal okamenel kakor Nioba. Vratatreska ta nenavadni pohod kar nič ne spravi iz njegovega ravnotežja; nogi postavi hitro na tla in ponese umivalnik tja za peč, puščaje za seboj po tleh široka stopala.

„Nisem vedel“... govori bolj sam s seboj nego proti posetilec, oni trije pa so takoj odšli iz oblačne sobe. —

Rokocmok in Vratatresk od tistega časa nista več stanovala skupaj in tudi prijateljstvo se je razdrlo med njima.

Vratatresk pa, seleč se drugi dan iz starega stanovanja deklamoval je po stopnicah Gunduličevega „Osmana“:

„Promiena je liek na svieti
Jadnoj duši svih najbolji“...

Buráč.

Kako si je izbral Zobán prijatelja in nevesto.

Zobán bil je bogat zemlján.
Ljudje so ga vsi spoštovali
In vedno tako so dejali:
Zobán bo še enkrat župán.

A vse pride jedenkrat v cvet.
Prišle i Zobánu so leta,
Ko ljubil je družbo, dekleta,
Zató se napotil je v svet.

Ugiba, ukrepa in dé:

„Prijatla si hčem poiskati,
Ki mora na strani mi stati,
Potem si poiščem žené.“

Prehodil je mesta, vasi;
Krčmarji so vsi ga poznali,
V ženitvi mu svête dajali,
Prijatlov dovólj si dobi.

Zoban je za vince dajál
In drage je smodke zdaj pušil,
A zraven si žepe osušil,
Konéčno zemljico prodal.

Spoznal je ničevost svetá.
Prijatelje vse je izgubil,
Neveste nobene ni snubil —
Zobana nihče ne pozná.

Saj on zdaj ni več bil zemlján;
Ljudje mu se posmehováli
In s prstom za njim so kazali;
„Zoban je, nazovi — župan.“

Zoban pa tako govori:
„Oj pipa, leti si mi zvesta
In ti bodi moja nevesta,
Vse druge tvoj dim omračí,

Ti, vince, prijatelj mi bod'!
Družila je naju prijázen,
Kdo spravi pač naju narázen,
Pri meni ostani povsod!

Rak.

LISTEK.

Vitez Garibaldi in dr. Keesbacher.

Nemčursko mišljenje.

To so časi, časi kakoršnih se še v sanjah nismo nadejali. Veselje na veselje in sreča na srečo. Sem ter tja so res tudi Slovenci veseli in srečni, a to veselje je kratko, kakor zajčji rep; potem pa sledé takoj žalostni dnevi in ti se vlečejo kakor znana „Sokolova“ preiskava, katera baje še sedaj ni končana, dasi tudi je poteklo že nad leto dnij. — Res, prav zadovoljni moramo biti z uspehom narodne borbe. Koliko let smo se trudili in borili Nemci ljubljanski za svoj obstoj in kaj smo dosegli? Nič, trikrat nič. Obupali smo in roke položili navskriž. Na to pa so prijeli Slovenci za orožje in bili in topli so se, da je bilo prav res veselje gledati. Seveda so si mislili, da so „na konji“; a bilo je drug drugače. Vsi bi bili radi na krmilu; vsak bi rad užival sad svojih zaslug in biti so

se pričeli med sabo. Dolgo traje to bitje in dolgo bode še trajalo, mi pa se smejimo in rogovilimo na tihem. Beseda v Ljubljani in sploh na Kranjskem tako nič ne izda in z besedo se ničesar ne doseže. Tu je treba že palice, močne in debele palice. S palico se napravi mir in sloga povsod, še celo pred kazinskim vrtnom. S palico si pridobi človek tudi zasluge in za zasluge — križec ali pa kaj družega, kar si ravno poželí.

Tako se godi na Kranjskem in v Ljubljani in tega smo menda vsi prepričani. Poglejmo le nekoliko nazaj ali pa naprej, kamor vam ravno ljubo, povsod vidite, da govorim resnico. Dokler se bodo Slovenci topli, nam ne bode slabo. In zakaj nam ne bode slabo? Pregovor pravi: Kdor se tepe je tepen! To je tudi res. Kdor se pretepa tudi ne more opravljati drugega posla. Kdor je pa miren — seveda, da se le dela mirnega — priljubljen je povsod, prav povsod, še celo pri ženskah. A kdo bi si mislil, da tudi ženske igrajo ulogo in še prav veliko ulogo v politiki ali drugi taki stvari? Mi že ne! Vender je resnica, gola resnica. Le povprašajte dr. Keesbacherja in ta vam bode povedal, da je to res, in še pristavil bode: „Baba ni hudič!“, kakor trdijo nespametni Slovenci. Baba je lepa, nežna stvarica, katera je res vredna ljubezni, kajti baba zna kuhati, šivati in pa tudi — službo, dobro in mastno službo oskrbeti. Za vse to pa je treba biti hvaležen in ljubeznjiv in ako mogoče, včasih tudi kako pesemco nanjo napraviti. Le tako dalje hodimo in, dobro se nam bode godilo in Slovenci bodo kar izginili iz tega sveta. V olimpu pa že smejo tarokirati, saj to nam ne škodi, živim Slovincem pa tudi ne koristi. Morda — — —? pa ne vemo!

ŠKRATOGRAMI.

Celovec: Odkar se je odprla tukajšnja razstava, izginili so vsi Nemci kar brez sledu, a ostali so se priučili popolnoma slovenščini. Mesto je sijajno okrašeno z narodnimi trobojnicami. Iz pripravljenih Frankobrodskih zastav pa so se napravile obleke revnim otrokom. Od kod taka izprememba? Mi že vemo!

Velegrad. Nobene kože več niti kostruna. Vse zdravo.

Kairo. Mahdi je že zopet umrl; brčkone iz navade.

POGOVORI.

A.: „Kaj pa ti praviš k temu, da je dr. Keesbacher imenovan za vladnega svetovalca in zdravstvenega referenta?“

B.: „Jaz, prav nič!“

A.: „Jaz tudi ne; saj je že v navadi pri nas, da vedno boljših časov čakamo!“

A.: „Ali mi moreš povedati, kakošen razloček je med „celjskim buteljnom“ in pa „Resnimi glasovi?“

B.: „Brčkone uganem tvojo misel, „Celjski butelj“ ima na čelu „prijatelj“, a „Resni glasovi“ na zadnji strani pod črto „Perjatelj.“

Krojač (slugi zadolženega trgovca): „Ali morem z gospodom govoriti?“

Sluga: „Ne, odpotoval je.“

Krojač: „Kedaj?“

Sluga: „Ne vem.“

Krojač: „Kam pa je odpotoval?“

Sluga: „Ne vem.“

Krojač: „Kedaj se bode pa vrnil?“

Sluga: „To vam pa lahko povem.“ Odpre vrata, za katerimi je bil skrit trgovec ter vpraša: „Gospod! Krojač želi vedeti, kdaj da se vrnete!“

Pogovor dveh prijateljev prostosti.

A.: „Kako bi bilo prijetno na sveti, ko bi bile vsaki dan vsaj dve nedelji!“

B.: „Veš, meni bi bilo pa še ljubše, ko bi bila vsaki dan nedelja, med tednom pa še nekoliko praznikov!“

Učiteljica: „Zakaj sta bila Adam in Eva prognana iz raja?“

Učenka: „Ker nista mogla najemnine plačevati.“

Dober izgovor.

Mož (ko zapazi pri svoji soprogi mladega tujca): „Tako, tako! Lepe reči za mojim hrbtom počenjaš. Ali sem se zato s tabo poročil, da te zdaj drugi objemajo in se ti laskajo?“

Žena: „Dragi moj! Nikar se ne huduj! Pozvala sem tega mladenčca le zato k sebi, da bi mi pokazal, kako naj se obnašam proti tebi, ker vedno godrnjaš, da se ne znam vesti in da sem tako odljudna in mrzla proti tebi!“

DROBIŽ.

Kaj je vse človeku neprijetno.

1.

Ako v tuji gostilni, kjer nobenega ne pozna in njega nobeden, dobro je in pije, a naposled opazi, da je listnico z denarjem doma pozabil.

2.

Ako se hoče ljubljanski „turnarček“ v „Zvezdi“ pred mnogoštevilnim občinstvom na svojem velocipedu producirati, a se prebrne tako nerodno, da si razbije nos in raztrga hlače.

3.

Ako ima kdo točno ob uri kak opravke, pa se ravna po rotoški uri.

4.

Ako ga kdo pozivlje v kakem „Poslanem“, da bi priznal resnico, pa mu ne pride drugega na misel, kakor odpotovati ter priznati resnico z molkom.

5.

Ako se kdo na plesišču med plesom svoji plesalki laska, a v naudušenosti tebebi s plesalko vred na tla.

6.

Ako kdo več stotin goldinarjev žrtvuje, da bi bil izvoljen, a naposled propade.

☐

Osebne vesti.

Blaže Koritar, dozdej pastir pri kmetu Koprivniku v Horjulu, odšel je te dni v novo službo k posestniku Streharji na Grintovce za hlapca. — Tomaž

Kumara, prižigalec plinovitih svetilnic v Trziči, poročil se je preteklo nedeljo s Korenčkovo deklo Špelo Preteršilčkovo.

☐

Vsklik radovedneža.

Še toliko časa bi rad živel, da bi videl, kako bodem umrl.

☐

Vzdih kmeta o suši.

Bog nam podeli vsak dan vsaj jedno žlico dežja, o svetem Petru pa polno „šeflo“!

☐

Duhovnik obiše za smrt bolno gospodično ter jo tolažeč pripravlja na večnost, med drugim pa jo vpraša, kdo je bil nje jedina tolažba v življenji in smrti. Brez premisleka mu odgovori bolnica: „Nadporočnik gospod Rabernik!“

Odgovor deželnega predsednika barona Winklerja na grofa Margherija drugo „Poslano“ v „Slov. Narodu“.

Sedaj pa mi ni treba niti „ure navijati“ in vendar imam vsega v obilici.

Teta! To le Vam pošljejo mati za god in Vam voščijo po smrti nebesa, nam pa Vaše imetje!

A.: „Ali mi moreš povedati, koliko je na uri?“ B.: „Obžalujem! Ne gre!“ A.: „Jaz pa obžalujem, da je šla!“